

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКА АКАДЕМІЯ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
21050 м.Вінниця, вул.Грушевського,13, тел.55-65-73,
E-mail: bil@mail.vinnica.ua**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КЗВО «Вінницька
академія безперервної освіти»
від 31 грудня 2024 р. №206

Ректор _____ С. Дровозюк

СХВАЛЕНО

Вченою радою КЗВО
«Вінницька академія
безперервної освіти»

Протокол №10 від 19.12.2024р.

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА
АНОТОВАНА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ФАХІФВЦІВ (КОНСУЛЬТАНТІВ)
ІНКЛЮЗИВНО - РЕСУРСНИХ ЦЕНТРІВ
(ВЧИТЕЛІ - РЕАБІЛІТОЛОГИ)**

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОГРАМУ		
1.	Найменування програми	Програма підвищення кваліфікації фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів (вчителі реабілітологи (фаховий курс)
2.	Розробники	Методист відділу «Ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти» Молошнюк Л. В.
3.	Рецензенти	1. Чопик Леся Іванівна, к.пед.наук., доц.
4.	Мета	Професійний розвиток відповідно до державної політики у галузі освіти
5.	Напрямок	- розвиток професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій); - формування у здобувачів освіти спільних для ключових компетентностей вмінь, визначених частиною першою статті 12 Закону України “Про освіту”; - мовленнєва, цифрова, комунікаційна, інклюзивна, емоційно-етична компетентність;
6.	Цільова аудиторія	Кваліфікаційні категорії: спеціаліст вищої категорії, спеціаліст першої категорії, спеціаліст другої категорії, спеціаліст.
7.	Обсяг (тривалість)	30 год (4 дні)
8.	Форма навчання	Дистанційна
9.	Вид	Навчання за програмою підвищення кваліфікації (фаховий курс);
10.	Строки навчання	06.10.-26.10. 2026
11.	Місце реалізації програми	КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти»
12.	Вартість навчання	Безоплатний характер надання освітніх послуг освітянам м.Вінниці та Вінницької області
13.	Додаткові послуги	Проживання у гуртожитку та харчування (за кошти фізичних осіб), послуги для осіб з інвалідністю тощо
14.	Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться / набуватимуться	– здатність застосовувати нормативно-правову базу, що регламентує інклюзивну освіту в Україні, розуміння мети, завдання та змістових ліній програми, реалізація основних підходів і принципів діяльності педагогів; – здатність до організації взаємодії з педагогами щодо комплексної оцінки розвитку дитини з особливими освітніми потребами; – підтримка дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання, спираючись на використання теоретичних знань і практичних умінь, отриманих під час вивчення курсу; - створення сприятливих умов для взаємодії дітей в умовах інклюзивної освіти; – здійснення інформаційно-просвітницької діяльності щодо підтримки і важливості впровадження інклюзивної освіти в Україні; - здійснення педагогічного супроводу учасників освітнього процесу на основі використання сучасних науково-методичних підходів; – планування діяльності фахівця інклюзивно-ресурсного центру, відповідно до нормативно-правової бази діяльності центру; – налагодження співпраці учасників освітнього процесу, впровадження відновних практик подолання конфліктів; – створення безпечного, психологічно комфортного, інклюзивного, розвивального освітнього середовища; – планування та здійснення безперервного професійного розвитку педагогічного працівника; -удосконалення раніше набутих та /або набуття нових компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань
15.	Документ, що видається	Навчання за програмою – фаховий курс – свідцтво

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

І. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми підвищення кваліфікації фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів(вчителіф – реабілітологи) полягає в необхідності забезпечення їх професійного розвитку в умовах реалізації освітньої реформи, зокрема реалізації Національної стратегії розвитку інклюзивної освіти на період 2020-2030 роки та Концепції «Нова українська школа».

Інклюзивна освіта як безумовне право кожної дитини на доступну і якісну освіту є не лише ознакою демократичності суспільства, а й міжнародним зобов'язанням країни з часу ратифікації Україною Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю та Факультативного протоколу до неї. У Статті 24 цього документу зазначається, що члени-учасниці цієї конвенції повинні забезпечити інклюзивну освіту на всіх рівнях. Окрім цього, забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх є однією із глобальних цілей сталого розвитку на період до 2030 року, яка стоїть на порядку денному для усіх країн, у тому числі для України.

Мета програми полягає у формуванні компетентностей, необхідних для виконання основних завдань інклюзивно - ресурсних центрів в контексті сучасної освітньої реформи, зокрема у сфері розвитку інклюзивної освіти.

Нормативною базою визначення змісту програми підвищення кваліфікації педагогів послуговували такі документи: Закон України «Про освіту», Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12. 2018 р. № 1190 «Про затвердження Положення про сертифікацію педагогічних працівників», Постанова Кабінету Міністрів України від 21.09.2018 № 800 «Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», типових освітніх програм для закладів загальної середньої освіти та на основі науково-обґрунтованих підходів до навчання дорослих.

Основними напрямками навчання за програмою підвищення кваліфікації є:

- розвиток професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій);
- формування у здобувачів освіти спільних для ключових компетентностей вмінь, визначених частиною першою статті 12 Закону України “Про освіту”;
- психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти певного віку та супровід учасників освітнього процесу; педагогіка партнерства; основи андрагогіки;
- створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами;

Перелік компетентностей, які будуть удосконалюватися/набуватися наскрізно:

- засвоєння* основних принципів і цінностей інклюзивної освіти;
- обізнаність* з міжнародною та національною законодавчою базою у сфері інклюзивної освіти, з основними нормативно-правовими документами, що регламентують основні принципи діяльності та основні завдання ІРЦ;
- обізнаність* з основними принципами організації інклюзивного освітнього середовища та механізмами їх впровадження у закладах загальної середньої та дошкільної освіти;
- обізнаність* із сучасними підходами до визначення особливих освітніх потреб дитини, зокрема з Міжнародною класифікацією функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я (МКФ);
- оволодіння* основними методами оцінювання розвитку дитини;
- оволодіння* навичками командної роботи,
- обізнаність* з основними ключовими партнерами у забезпеченні комплексної підтримки дітям з особливими освітніми потребами;
- розширення* знань про шляхи співпраці з батьками;
- формування* позитивного ставлення до інклюзивної освіти серед усіх учасників

освітнього процесу, у тому числі й серед членів місцевої громади.

Очікувані результати навчання

Знання і розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти;
- соціально-правових основ, законодавчих актів у сфері освіти та охорони дитинства;
- психолого-педагогічного супроводу учасників освітнього процесу, підтримки навчання, виховання, розвитку дитини в освітньому середовищі та родині.

Розвинені вміння:

- організовувати педагогічну діяльність на компетентнісних засадах (прогнозування, проектування, оцінювання тощо);
- конструювати та реалізувати сучасні програми навчання здобувачів освіти із використанням інноваційних методів, форм і технологій;
- проектувати власну програму професійно-особистісного зростання, проводити педагогічні дослідження.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- дитиноцентризм, цінність особистості, просування демократичних цінностей (повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність);
- готовність до змін, гнучкість, постійний професійний розвиток; рефлексія власної професійної практики, саморозвиток.

Структура програми

Програма (30 год.) має три складові частини (блоки): теоретичний блок – 4 год. (10%), фаховий – 22 год (80%) та рефлексивний блок – 4 год (10%).

Зміст **модулів теоретичного блоку** спрямований на знання основних термінів та понять; переваг та існуючих викликів впровадження інклюзивної освіти; вітчизняне та міжнародне законодавство у сфері інклюзивної освіти; основні принципи діяльності і завдання інклюзивно-ресурсного центру; основні підходи та методи до здійснення комплексної психолого-педагогічної оцінки дітей.

Зміст **модулів фахового блоку** оволодіння навиками здійснення комплексної психолого-педагогічної оцінки дітей; роботи в команді з учителем, іншими фахівцями та батьками дітей, зокрема батьками дитини з особливими освітніми потребами; умінням брати участь у розробленні індивідуальної програми розвитку дитини на основі результатів комплексної психолого-педагогічної оцінки фахівцями ІРЦ, а також результатів спостережень вчителя та інформації від батьків дитини.

Зміст **модуля рефлексивного блоку** містить: підсумкову конференцію з метою визначення та презентації результативності навчання.

Суттєвим доповненням до основного змісту блоків є варіативна складова, в якій пропонуються консультації (поза сіткою 5 год.) за потребою слухачів з актуальних питань практики.

Організаційні форми проведення навчальних занять відображено у робочому навчально-тематичному плані підвищення кваліфікації.

За підсумками навчання за програмою підвищення кваліфікації (30 год) видається свідоцтво з описом досягнутих результатів.

II. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

«Затверджено» 31.12. 2024 р.
Ректор КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти»
С.І. Дровозік

НАВЧАЛЬНО - ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН підвищення кваліфікації фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів (вчителі – реабілітологи) за дистанційною формою навчання

№	Зміст навчального модуля	Дистанційна форма навчання				Загальна кількість годин
		Онлайн презентація завданнями	Вебінар Веб-конференція	Фаховий тест / чат семінар	Чат-консульта. поза сіткою	
I.	ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК					
	1	МОДУЛЬ 1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА, ЩО РЕГУЛЮЄ ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ				
	1.1	Нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти в Україні	2		1	3
	2	МОДУЛЬ 2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТИ ТА ОХОРОНИ ДИТИНСТВА				
	2.1	Професійний розвиток педагога відповідно державної політики у галузі освіти та якісного забезпечення освітнього процесу			1	1
	3	МОДУЛЬ 3. СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ТА ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА				
	УСЬОГО	2		2		4
II.	ФАХОВИЙ БЛОК					
	4	МОДУЛЬ 4. СУЧАСНЕ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТЬОГО ПРОЦЕСУ				
	4.1	Особливості сенсорної інтеграції дітей з особливими освітніми потребами		2		2
	4.2	Психологічні проблеми навчання і виховання учнів в нинішніх умовах		2		2
	4.3	Комплексна психолого-педагогічна оцінка дитини			1	1
	5	МОДУЛЬ 5. ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ				
	5.1	Особливості психо-корекційного супроводу дитини з РАС в умовах інклюзивного навчання		2		2
	5.2	Формування особистості дитини як важлива функція родини		2		2
	6	МОДУЛЬ 6. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ				
	6.1	Використання ІКТ в умовах дистанційного навчання	2		1	3
	7	МОДУЛЬ 7. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД УЧАСНИКІВ ОСВІТЬОГО ПРОЦЕСУ				
	7.1	Допомога дітям з особливими освітніми потребами у нейропсихологічному підході		2		2
	7.2	Психолого-педагогічний супровід дітей з порушенням мовлення в умовах інклюзії		2		2
	8	МОДУЛЬ 8. ОСОБЛИВОСТІ (СПЕЦИФІКА) ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ				
	8.1	Організація надання корекційно-розвиткових послуг дитині з особливими освітніми потребами		2		2
	9	МОДУЛЬ 9. РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ (НА ВИБІР)				
	9.1	Емоційний інтелект. Роль емоцій в комунікації.		2		2
	9.3	Організація освітнього процесу				3
	УСЬОГО	2	16	2		20
III.	РЕФЛЕКСИВНИЙ БЛОК					
	10	МОДУЛЬ 10. РЕФЛЕКСІЯ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК				
	10.1	Фаховий тест			1	1
	10.2	Веб-конференція на тему: «Основні завдання, ролі й функції вчителя - дефектолога інклюзивно-ресурсного центру»		4		4
	10.3	Онлайн-звіт про виконання програми; означення актуальних питань щодо безперервного професійного розвитку			1	1
		УСЬОГО		4	2	
Загальна кількість годин (від 30 год.)		4	20	6		30

ІІІ. АНОТАЦІЇ ДО ТЕМ НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

МОДУЛЬ 1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ЩО РЕГУЛЮЄ ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ-РЕАБІЛІТОЛОГА

1.1. Нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти в Україні. Семінарське заняття -2 год.

У темі розглянуто нормативно-правове забезпечення процесів інтеграції «дітей з особливими освітніми потребами» у загальноосвітній простір. Визначено вимоги до відкриття інклюзивного класу/групи в умовах закладів освіти. Простежено відповідність порядку організації інклюзивного класу/групи закладів освіти чинній нормативно-правовій базі України, що свідчить про значні успіхи в реалізації інклюзивного навчання у державі як на законодавчому рівні, так і під час безпосередньої його реалізації. Окреслено досвід впровадження інклюзивної освіти у школах та дошкільних закладах України. Представлено статистичні дані щодо кількості інклюзивних закладів освіти та дітей, які в них навчаються.. Окреслено сучасні тенденції розвитку інклюзивної політики в Україні.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть статті, в яких регламентується запровадження інклюзивного навчання в закладі освіти.
2. Визначте порядок організації інклюзивного навчання відповідно чинного законодавства.

Література

1. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2010 № 912 «Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/9189/
2. Наказ Міністерства освіти і науки України від 09.12.2010 N 1224 «Про затвердження Положення про спеціальні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх навчальних закладах» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1412-10>
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2011 р. № 872 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=872-2011-%EF>
4. Саламанкська декларація про принципи, політику та практичну діяльність у сфері освіти осіб із особливими потребами, 1994 р.
5. Наказ Міністерства освіти і науки України від 09.12.2010 N 1224 «Про затвердження Положення про спеціальні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх навчальних закладах»
6. Лист МОН України від 26.07.2012 1/9-529 «Про організацію психологічного і соціального супроводу в умовах інклюзивного навчання»
7. Лист МОН України від 25.09.2012 1/9-675 «Щодо посадових обов'язків асистента вчителя»
8. Лист МОН України від 12.10.2015 № 1/9-487 «Щодо організації діяльності інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах»
9. Спільний наказ Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я України від 06.02.2015 № 104/52 «Про затвердження Порядку комплектування інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах»

МОДУЛЬ 2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТИ ТА ОХОРОНИ ДИТИНСТВА

2.1. Професійний розвиток педагога відповідно державної політики у галузі освіти та якісного забезпечення освітнього процесу

Лекційне заняття – 2 год.

На часі здійснюється системна трансформація сфери для забезпечення нової якості освіти на всіх рівнях: від дошкільної освіти – до вищої освіти та освіти дорослих. За кожним із них реалізуються завдання, спрямовані на досягнення спільної мети: перетворити українську освіту на інноваційне середовище, в якому учні й студенти набувають ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, а науковці мають можливості та ресурси для проведення досліджень, що безпосередньо впливатимуть на соціально-економічний та інноваційний розвиток держави.

Потужну державу і конкурентну економіку може забезпечити згуртована спільнота творчих людей, відповідальних громадян, активних і підприємливих. Саме таких громадян мають готувати заклади освіти. Зміст професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти має постійно оновлюватися з урахуванням потреб ринку праці. Особливої актуальності набуває питання мобільності, конкурентоспроможності та рівня кваліфікації працівників.

Питання для самоперевірки:

1. Що передбачає навчання за програмою підвищення кваліфікації?
2. Що таке стажування?
3. Які можливі форми підвищення кваліфікації?

Література:

1. Лист МОН № 1/9-141 від 04.03.20 року «Щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти»
2. Закон України "Про освіту"
3. Закон України "Про вищу освіту"
4. Постанова КМУ від 21 серпня 2019 р. № 800 "Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників"
5. Наказ МОН від 24.01.2013 № 48 "Про затвердження Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів"
6. Положення про Організацію освітнього процесу Університету імені Альфреда Нобеля
Положення про Порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників

МОДУЛЬ 4. СУЧАСНЕ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

4.1. Особливості сенсорної інтеграції дітей з особливими освітніми потребами

Семінарське заняття – 2 год.

Актуалізується проблема сенсорної інтеграції людей з особливими потребами. Визначаються та характеризуються два типи порушень сенсорної системи. Аналізуються відмінності інтеграції людей з особливими потребами на рівні вестибулярної, тактильної, пропріоцептивної, візуальної аудіальної, ольфакторної систем.

План:

1. Поняття сенсорної інтеграції.
2. Два типи порушень у роботі сенсорної системи.
3. Класифікація симптомів порушення сенсорного сприйняття.
4. Психокорекційна робота при сенсорних деформаціях.

Література:

1. Анита Банди, Шелли Лейн, Елизабет Мюррей. Сенсорная интеграция. Теория и практика. Москва: Теревинф, 2017. 766 с.
2. Заплатинська А.Б. Становлення поняття «сенсорна інтеграція» у корекційній педагогіці. Корекційна та соціальна педагогіка і психологія. 2013. Вип. 23 (1). С. 48–57.
3. Мартинюк В.Ю., Зінченко С.М. Основи медико-соціальної реабілітації дітей з органічними ураженнями нервової системи: навчально-методичний посібник. Київ: Інтермед, 2005. С. 308–311.
4. Сміян І.С., Павлишин Г.А., Корицький Г.І., Свірська Н.М., Сковронська А.О., Стеценко Е.В. Реабілітація дітей раннього віку з ураженням нервової системи - запорука їх соціальної адаптації. Медична гідрологія та реабілітація. 2008. Т. 6, № 1. С. 14-20.

4.2. Психологічні проблеми навчання і виховання учнів в нинішніх умовах

НУШ та вимоги до сучасного освітнього процесу. Особливості організації освітнього процесу в нинішніх умовах. Управління розвитком особистості учня в освітньому процесі як центральна мета.

Психологічна сутність процесу навчання та виховання та їх взаємозв'язок. Проблеми навчання та виховання в сучасному освітньому процесі, психологічний аналіз їх причин. Поняття про розвивальне навчання та виховання особистості. Концепція Л.С.Виготського щодо зон актуального та найближчого розвитку особистості. Врахування їх в організації педагогом освітнього процесу: індивідуальний та диференційований підхід до навчання та виховання учнів.

Сучасні технології організації навчання та виховання, їх ефективність та психологічна доцільність. Психологічні особливості дистанційного навчання.

Передовий педагогічний досвід та його врахування в освітньому процесі. Можливості та ресурси педагогів закладів освіти. Проблеми самодіагностики та саморозвитку особистості: методи, прийоми, технології.

Питання для самоперевірки:

1. Актуальні проблем розвитку сучасної освіти в Україні
2. Психологічна сутність навчання та виховання особистості
3. Розвивальне навчання та виховання учнів

Рекомендована література

1. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. — Київ : Літера ЛТД, 2018. — 160 с.
2. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти / Міністерство освіти і науки України . – 2016 [Електронний ресурс] . – Режим доступу:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

3. Цветкова Л. Тьюторство як форма педагогічного супроводу руху учня за індивідуальною освітньою траєкторією. Режим доступу: <http://education-ua.org.ua/articles/1289-tyutorstvo-yak-forma-pedagogichnogo-suprovodu-rukhu-uchnya-za-individualnoyu-osvitnoyu-traektorieyu>

4. Основні орієнтири виховання учнів 1-12 класів загальноосвітніх навчальних закладів України: програма/ за ред. І.Д. Бега; Академія педагогічних наук України. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009. – 80 с.

4.3. Комплексна психолого-педагогічна оцінка дитини

Практичне заняття – 2 год

Щороку збільшується кількість дітей, які мають труднощі в навчанні, поведінці, відповідно потребують фахової допомоги. Прийти на консультацію до фахівців ІРЦ батьки можуть за власним бажанням, якщо непокояться за свою дитину (бачать і розуміють, що їх дитина відрізняється за рівнем розвитку чи поведінкою від інших дітей.

Саме фахівці ІРЦ проводять комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, яка є кінцевим результатом процесу оцінювання та орієнтує фахівців ІРЦ на визначення оптимального освітнього маршруту для кожної дитини з особливими освітніми потребами. Це процес збору та інтерпретації кількісної та якісної інформації про особливості розвитку дитини з метою визначення її особливих освітніх потреб, в тому числі коефіцієнта її інтелекту, розроблення рекомендацій щодо освітньої програми, організації освітнього середовища, особливостей організації психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг, відповідно до потенційних можливостей дитини. Слід наголосити, що порушення психофізичного розвитку дитини не обов'язково обумовлюватимуть наявність у дитини особливих освітніх потреб.

Питання для самоперевірки

1. Що таке комплексна психолого-педагогічна оцінка дитини ?
2. В яких випадках ІРЦ проводить комплексну оцінку ?
3. Чим відрізняється первинна оцінка від повторної ?
4. Який алгоритм дій, коли батьки не згодні з висновком ІРЦ ?

Література

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2017 р. № 588 «Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах».
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 року № 545 «Про затвердження положення про інклюзивно-ресурсний центр».
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 року № 872 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах».
4. Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 № 609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП в закладі загальної середньої та дошкільної освіти».
5. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23.05.2018 № 981 «Про затвердження перекладу Міжнародної класифікації функціонування, обмежень

життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків».

6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 03.05.2018 №447 «Про затвердження Примірного переліку оснащення кабінетів інклюзивно-ресурсних центрів».
7. Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.04.2018 № 414 «Про затвердження Типового переліку спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах закладів загальної середньої освіти».

МОДУЛЬ 5. ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ

5.1. Особливості психо-корекційного супроводу дитини з РАС в умовах інклюзивного навчання

Практичне заняття / вебінар – 2 год.

Особливості організації психіки дитини з аутизмом та розладами аутичного спектру, діагностика та диференціація проблем і потенційних можливостей. Психолого-педагогічні умови інклюзивного супроводу дитини з РАС в закладі освіти. Психокорекційна робота у біомедичному та психоаналітичному підходах, АВА, DIR, у їх взаємодії з педагогікою. Освітні програми комплексного супроводу дитини з РАС.

Література:

1. Галах Т. Діагностика і корекція дітей з Раннім Дитячим Аутизмом / Т. В. Галах. – Нетішин, 2016. – 49 с.
2. Миронова С. Основи корекційної педагогіки: навчально-методичний посібник / С. П. Миронова, О. В. Гаврилов, М. П. Матвєєва; [За заг. ред. С.П.Миронової]. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. – 264 с.
3. Навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами : сучасні підходи : [навчально-методичний посібник] / В. Войтко. – Кропивницький КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2016. – 84 с.
4. Тарасун В. Концепція розвитку, навчання і соціалізації дітей з аутизмом: Навч. посіб. для вищих навч. закладів / В. В. Тарасун, Г. М. Хворова; За наук. ред. Тарасун В.В. – К. : Наук, світ, 2004. – 100 с.

5.2. Формування особистості дитини як важлива функція родини

Лекційне заняття / вебінар – 2 год.

Модель взаємодії сім'ї та школи у становленні особистості учня. Стилї батьківського виховання. Методика Рене Жилї з вивчення стилів батьківського виховання. Створення атмосфери вільної, творчої співпраці під час вивчення навчальних предметів із залученням всіх компонентів структури особистості (свідомості, емоцій, волі) до процесу переосмислення і прийняття учнем сімейних цінностей. Використання інтерактивних методів навчання, які ґрунтуються на діалозі, моделюванні виховних ситуацій, вільному обміну думками. Продуктивна суб'єкт-суб'єктна взаємодія учасників педагогічного процесу в його змістовій та процесуальній складових.

Питання самоперевірки:

1. Назвіть критерії конструктивного підходу у батьківському вихованні учнів.
2. Які можливості використання проєктивних методик для діагностики сімейних взаємовідносин («Кінетичний малюнок сім'ї», «Малюнок сім'ї» тощо)?

Література:

1. Потапчук Є.М. Кризи сімейного життя та як їх подолати : довідник сімейного психолога. 2014.
2. Пезешкиан Н. Позитивная семейная психотерапия: семья как терапевт. - М.: Семья, 1993.
3. Семиченко В.А., Заслуженюк В.С. Психологія та педагогіка сімейного спілкування: Навч. посібник для студентів ВНЗ. - К.: Веселка, 1998. - 214 с.
4. Эйдемиллер З.Г., Юстицкис В.В. Психология и психотерапия семьи. - 2-е изд., расшир. и доп. - СПб.: Питер, 2000. - 656 с: ил. - (Серия «Мастера психологии»).

МОДУЛЬ 6. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ

6.1. Використання ІКТ в умовах дистанційного навчання

Альтернативною формою отримання знань, що набуває зараз широкого розповсюдження в Україні і в країнах СНД, є дистанційне навчання. Дистанційне навчання – нова організація освітнього процесу, що ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів навчання, так і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також на принципах самостійного навчання, призначена для широких верств населення незалежно від матеріального забезпечення, місця проживання, стану здоров'я. Дистанційне навчання дає змогу впроваджувати інтерактивні технології викладення матеріалу. Процес навчання може відбуватися будь-де і будь-коли, єдина умова – доступ до мережі Інтернет.

Також дистанційне навчання визначають як технологію отримання знань за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), коли взаємодія того, кого навчають і викладача проходить на відстані. У дистанційному навчанні змінюється роль і вимоги до викладачів. Викладачі дистанційних уроків повинні мати універсальну підготовку – володіти сучасними педагогічними та інформаційними технологіями, бути психологічно готовим до роботи з учнями у новому навчально-пізнавальному середовищі. Завдяки таким засобам дистанційного навчання, як дискусійні форуми, електронні обговорення засвоєного матеріалу, списки розсилання, створюється нове навчальне середовище, в якому учні відчувають себе невід'ємною частиною колективу, що посилює мотивацію до навчання. Викладачі повинні володіти методами створення і підтримки такого навчального середовища, розробляти стратегії проведення цієї взаємодії між учасниками навчального процесу, підвищувати творчу активність і власну кваліфікацію.

Питання для самоперевірки:

1. Чи актуально використовувати ІКТ у наш час?
2. Які інформаційно-комунікаційні технології ви використовуєте?
3. Дистанційне навчання: «Так» чи «Ні» в освіті?

Література:

1. Іванова С.М. Вплив комп'ютерних ігор на формування елементів логічного мислення у дітей старшого дошкільного віку / Іванова С.М. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/ITZN/em2/content/07ismaps.html>

2. Ляшенко С. Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у освітній процес / С. Ляшенко, З. Зінченко // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2013. – №7. – С. 16-27.
3. Маковецька-Гудзь Ю.А. Мультимедійна презентація як спосіб спілкування з аудиторією [Електронний ресурс] / Ю.А. Маковецька-Гудзь // Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції викладання іноземної мови професійного спрямування у вищій школі» (29 квіт. 2015, Київ).
4. Матюх Ж.В. // Науково-практична конференція «Мультимедійні технології в освіті та інших сферах діяльності»: Тези доповідей. – К.: НАУ, 2015. – С. 66
5. Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки»
6. Методичні рекомендації щодо організації навчання комп'ютерної грамоти дітей в дошкільному навчальному закладі. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://doshkosvita.blogspot.com/2013/11/blog-post_26.html

МОДУЛЬ 7. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

7.1. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушенням мовлення в умовах інклюзії

Практичне заняття 2 год.

Мета: ознайомити слухачів з особливостями навчальної діяльності дітей з порушеннями мовлення та системою їх психолого-педагогічного супроводу в умовах інклюзії.

Поняття мовної готовності до навчання у школі. Обґрунтування необхідності, мета та завдання психолого-педагогічного супроводу дітей з порушеннями мовлення. Психолого-педагогічна характеристика дітей з різними мовленнєвими порушеннями. Особливості їх навчальної діяльності та прогноз можливих труднощів. Комплексний підхід у роботі з дітьми з порушеннями мовлення. Рекомендації щодо психокорекційної та розвиткової роботи.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Визначте особливості навчальної діяльності дітей з різними порушеннями мовлення.
2. Охарактеризуйте систему психолого-педагогічного супроводу дітей з мовленнєвими порушеннями в умовах інклюзії.

Список рекомендованої літератури

1. Вакуленко Л. С. Воспитание и обучение детей с нарушениями речи. Психология детей с нарушениями речи : учеб.- метод. пособие / Л. С. Вакуленко. – К. : СВАРОГ, 2015. – 272 с.
2. Кисличенко В. А. Комплексна програма забезпечення логопедичного супроводу сімей, які виховують дитину з порушеннями мовлення // Зб. наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. Івана Огієнка. Серія соціально-педагогічна. – 2012. – Вип. 19 (1). – С. 366–372.
3. Логопсихологія: навч. посіб. / С.Ю. Конопляста, Т.В. Сак, за ред. М.К. Шеремет. – К.: Знання, 2010. – 293 с.
4. Лурия А.Р. Развитие речи и формирование психологических процессов. - М., 1959.

МОДУЛЬ 8. ОСОБЛИВОСТІ (СПЕЦИФІКА) ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

8.1. Організація надання корекційно-розвиткових послуг дитині з особливими освітніми потребами

Лекція - 2 год.

Нормативно-правове врегулювання та механізми організації корекційно-розвиткової роботи в умовах інклюзивного закладу. Залучені члени команди психолого-педагогічного супроводу. Індивідуальна програма розвитку дитини.

Основні принципи і завдання корекційно-розвиткової роботи з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку в інклюзивному навчальному закладі. Перелік додаткових психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять (послуг) для осіб з особливими освітніми потребами у закладах освіти. Форма та тривалість корекційно-розвиткових занять. Оплата праці корекційного педагога.

Консультування з питань організації освітньої та корекційно-розвиткової діяльності в умовах інклюзії.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Що таке корекційно-розвиткова робота та як її застосовувати в освітньому процесі?
2. Назвіть основні завдання корекційного педагога та психолога у складі команди психолого-педагогічного супроводу.
3. Якою є процедура складання індивідуальної корекційної програми розвитку для дітей з ООП?

Література

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII.
2. Інклюзивна освіта від А до Я / Укладачі Н. В. Заєркова, А. О. Трейтяк. – К., 2016. – 68 с
3. Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту від 26.07.2012 року № 1/9-529 «Про організацію психологічного і соціального супроводу в умовах інклюзивного навчання». [Електронний ресурс] // Шлях доступу <http://document.ua/pro-organizaciyu-psihologichnogo-i-socialnogo-suprovodu-v-um-doc106554.html>
4. Наказ МОН №609 від 8 черня 2018 р. «Про затвердження Примірного положення про педагогічний супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти»
5. Постанова КМУ від 09.08.2017 № 588 Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах
Туріщева Л.В. Діти з особливостями розвитку у звичайній школі / Автор-укладач Л.В. Туріщева. – Х.: Вид. Група «Основа», 2011 – 111 с. – (Серія «Психологічна служба школи»).

МОДУЛЬ 9. РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ (НА ВИБІР)

РЕФЛЕКСИВНИЙ БЛОК

МОДУЛЬ 10. РЕФЛЕКСІЯ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК

Тема Підсумкова конференція: «Основні завдання, ролі й функції вчителя - реабілітолога інклюзивно-ресурсного центру»

Семінарське заняття 3 год.

Мета конференції – обговорення ключових проблем, обмін досвідом щодо методичного забезпечення діяльності вчителя - реабілітолога інклюзивно-ресурсного центру

Напрями роботи конференції:

1. Діагностичні інструментарії вчителя - реабілітолога інклюзивно-ресурсного центру.
2. Номенклатура справ.

У рамках проведення конференції обміну досвіду заплановані майстер-класи слухачів курсів.

10.2. Тема Означення актуальних питань щодо безперервного професійного розвитку
Практичне заняття – 1 год.

Заняття передбачає моделювання слухачами курсів підвищення кваліфікації перспективного плану професійного розвитку. На даному етапі КВНЗ «Вінницька академія безперервної освіти» пропонує ознайомитися з тематикою спецкурсів, тренінгів, конференцій тощо.